



DET KONGELIGE
NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENT

SFD Innovation AS
v/ Stein Åge Davidsen
Lervigsveien 16
4014 STAVANGER

Deres ref

Vår ref

Dato

18/962-4

5. mars 2019

Svar på klage vedrørende utviklingstillatelser - SFD Innovation AS

Vi viser til klage fra SFD Innovation 2. november 2017 på Fiskeridirektoratets avslag 17. oktober 2017 på søknad om 6 utviklingstillatelser. Videre vises det til supplerende merknader 30. november 2017, og sakens dokumenter for øvrig.

Fiskeridirektoratet har gjennomgått og vurdert klagen, og har delvis endret sin vurdering. Direktoratet finner likevel ikke grunnlag for å endre vedtaket av 17. oktober 2017 om avslag på søknaden. Etter Fiskeridirektoratets vurdering er vilkåret om betydelig innovasjon ikke oppfylt, jf. laksetildelingsforskriften §§ 22 andre ledd og 23b, første og andre ledd.

Saken ble oversendt til Nærings- og fiskeridepartementet 9. februar 2018 for klagebehandling og endelig avgjørelse. Vi beklager den lange saksbehandlingstiden.

1 Saken gjelder

1.1 Søknaden og konseptet

SFD Innovation søkte 15. august 2016 om 6 utviklingstillatelser til konseptet «Seafarm Pulse Guard» - et elektrisk strømnnett som kan inaktivere lakselusen og hindre den i å feste seg på laks i oppdrettsmerder. I tillegg inkluderer søknaden utvikling av teknologi for skånsom og effektiv ikke-medikamentell parasittbehandling, også basert på strøm. «Seafarm Pulse Guard» er en patentert teknologi.

Den delen av konseptet som gjelder ikke-medikamentell parasittbehandling er ikke påklaget. Departementet vil derfor ikke gå nærmere inn på denne delen av søknaden her.

Postadresse
Postboks 8090 Dep
0032 Oslo
postmottak@nfd.dep.no

Kontoradresse
Kongens gate 8
www.nfd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
912 660 680

Avdeling
Fiskeri- og
havbruksavdelingen

Saksbehandler
Ingvild Hasnes
22 24 65 71

«Seafarm Pulse Guard» er et elektrisk strømgjerde som trekkes rundt en oppdrettsmerd eller oppdrettsenhet. Elektriske pulser sendes ut og inaktiverer tidlige stadier av lakselusen (nauplius og kopepoditter) slik at de ikke fester seg til laksen. I følge søker har innledende laboratoriestudier vist at strøm har inaktiverende effekt på kopepoditter, men ikke på bevegelige stadier av lakselusen. I mellomskala forsøk i sjø ble resultatene bekreftet ved betydelig lavere lusepåslag i beskyttede merder.

Konseptet består av en grovmasket not med innfestede spesialkabler som sender strømpulser ut i vannet. Underenhetene består av en strømomformer, forsyningskabel, sync pulse generator (SPG), tilførselskabel, toppterminering, elektrode, not og opphengssystem.

Elektrodene er koblet til topplederen og støpt inn i en fleksibel polyuretan toppmasse. På topplederen er det montert en tilførselskabel som er tilkoblingen med fordelingsenhetene, som igjen er tilkoblet SPG enhetene. For å holde en korrekt avstand mellom elektrodene, festes elektrodene på en not og har påsydd topptau/sidetau og bunntau med blyline. Elektrodene monteres vertikalt i nettet og festes til noten med C-ringer. Nettet er bygget i paneler som kobles sammen rundt oppdrettsmerden.

Ved hjelp av pulsgeneratoren produseres elektriske strømpulser som sendes ut. Strømomformeren forsyner SPG med likespenning via tilførselskabel. SPG omdanner likespenning til pulstog som ledes til en eller flere seksjoner. Pulstogene ledes ut til sjø via elektrodene og pulstogenes polaritet vendes kontinuerlig i definerte intervaller.

Systemet skal trekkes rundt eksisterende anlegg og for stålanlegg vil kabelnettene plasseres rundt hele anlegget, eller på hvert enkelt bur. For plastringer vil kabelnettene monteres på hver enkelt plastmerd.

For en nærmere beskrivelse av konseptet vises det til søknaden.

1.2 Fiskeridirektoratets vedtak (avslag)

Fiskeridirektoratet avslo søknaden 17. oktober 2017 med begrunnelsen at det omsøkte prosjektet ikke oppfylte vilkåret om «*betydelig innovasjon*» og at prosjektet ikke var omfattet av ordningen med utviklingstillatelser, jf. laksetildelingsforskriften §§ 22 andre ledd og 23b, første og andre ledd.

1. Betydelig innovasjon

I Fiskeridirektoratets vedtak var en av avslagsgrunnene at konseptet ikke innebærer «*betydelig innovasjon*». Departementet viser særlig til vedtaket s. 5 hvor det fremgår at:

«Fordelen med Seafarm Pulse Guard i forhold til de kjente luseskjørtene/planktondukene er at vannmassene vil gå gjennom nettet slik at det ikke

vil være noe problem med oksygennivå, det vil også være mindre strømfang da vannmassene vil strømme gjennom nettet slik at fortøyningene ikke utsettes for like store krefter. Det har imidlertid kommet produkter på markedet som har bidratt til å løse eventuelle problemer med oksygenivået i vannmassene innenfor luseskjørt. Eksempler på dette er Midtnorsk Ringen fra Norse Aqua og Netox Net for sjøanlegg fra Bio Marine. Begge disse systemene tilfører henholdsvis oksygen og luft til merder gjennom dyser nede i merden.

Selv om måten Seafarm Pulse Guard hindrer lus på er forskjellig fra luseskjørt og planktonduker er det likevel mange likhetstrekk mellom teknologiene og det resultatet som oppnås. Etter en helhetsvurdering anser Fiskeridirektoratet Seafarm Pulse Guard for å være en nyhet som vil kunne bidra til forbedringer i næringen. Forbedringene vil være knyttet til utfordringer man har hatt i forbindelse med fortøyning på merder med luseskjørt eller planktonduker, samt at oksygenering ikke vil være nødvendig. Forbedringene vurderes imidlertid ikke å være betydelige i forhold til allmenn kommersiell teknologi som begrenser lakselus å komme inn i merdene. Fiskeridirektoratet vurderer derfor at vilkåret om «betydelig innovasjon» ikke er oppfylt, jf. laksetildelingsforskriften § 23 b første ledd.»

2. Utenfor ordningen/formålet med utviklingstillatelser

Etter en vurdering av søknaden kom Fiskeridirektoratet først frem til at «Seafarm Pulse Guard» ikke er omfattet av formålet med ordningen med utviklingstillatelser, og at prosjektet har kommet så langt at det ville blitt gjennomført uavhengig av om det tildeles utviklingstillatelser. Direktoratet har i ettertid endret sin vurdering på dette punkt, og kommet til at konseptet likevel faller inn under *ordningen/formålet* med utviklingstillatelser. Vi går derfor ikke nærmere inn på denne delen av vedtaket.

1.3 Klagen og klageanførsler knyttet til «betydelig innovasjon»

SFD Innovation (klager) påklaget avslaget 2. november 2017.

Klager har tatt til etterretning at den delen av avslaget som gjaldt «strømbehandling mot parasitter». Klagen knytter seg således til hvorvidt konseptet «Seafarm Pulse Guard» skal tildeles utviklingstillatelser, jf. ovenfor.

Klager anfører at redegjørelsen for vedtaket avdekker vesentlige mangler i det faglige grunnlaget for vurdering av hvorvidt «Seafarm Pulse Guard» møter kravet om «*betydelig innovasjon*». Klager er uenig i Fiskeridirektoratets vurdering av Seafarm Pulse Guard opp mot luseskjørt/planktonduk, samt den innovasjonsgraden og de komparative fortrinnene med konseptet representerer.

For en mer inngående beskrivelse klageanførselene vises det til klagen.

1.4 Fiskeridirektoratets klageinnstilling

Fiskeridirektoratet har gjort en ny vurdering av saken i lys av klagen, og fastholder i sin innstilling til departementet 9. februar 2018 at «Seafarm Pulse Guard» innebærer enkelte forbedringer sammenlignet med alminnelig kommersiell teknologi, men at disse forbedringene i seg selv ikke tilsier at konseptet dreier seg om betydelig innovasjon. Oppsummert inneholder ikke klagen etter Fiskeridirektoratets vurdering informasjon som tilsier at vilkåret om betydelig innovasjon er oppfylt.

På den delen av klagen som omhandler at konseptet «Seafarm Pulse Guard» ikke omfattes av ordningen med utviklingstillatelse endrer direktoratet sin vurdering. Direktoratet vurderer at informasjonen som er presentert i klagen viser at det gjenstår en vesentlig del av utviklingsarbeidet for å realisere konseptet. På denne bakgrunn vurderer direktoratet at det ikke er grunnlag for å opprettholde vurderingen av at konseptet vil kunne realiseres uten tildeling av utviklingstillatelser.

Fiskeridirektoratet finner etter en gjennomgang av klagen ikke grunnlag for å endre vedtaket av 17. oktober 2017 om avslag på søknaden. Etter Fiskeridirektoratets vurdering er vilkåret om betydelig innovasjon ikke oppfylt, jf. laksetildelingsforskriften §§ 22 andre ledd og 23b, første og andre ledd.

2 Departementets vurdering

Nærings- og fiskeridepartementet kan som klageinstans prøve alle sider av saken, herunder ta hensyn til nye omstendigheter, jf. forvaltningsloven § 34.

Departementet har vurdert klagen, innstilling fra Fiskeridirektoratet samt andre relevante dokumenter.

Direktoratet har i sin innstilling endret vurderingen av om konseptet er omfattet av ordningen med utviklingstillatelse i favør klager. Departementet vil derfor heller ikke ta stilling til dette i klagebehandlingen. Departementet vil i klagebehandlingen vurdere om klagers konsept «Seafarm Pulse Guard» kan sies å være betydelig innovasjon i henhold med ordningen med utviklingstillatelser.

Vurdering av «betydelig innovasjon»

Det følger av laksetildelingsforskriften § 23b første ledd første setning at:

«Søker kan få tildelt tillatelse til akvakultur av matfisk til prosjekter som kan bidra til å utvikle teknologi og som innebærer betydelig innovasjon og betydelige investeringer.»

Vilkårene «betydelig innovasjon» og «betydelige investeringer» er kumulative, dvs. at begge vilkårene må være oppfylt for at man skal kunne tildeles utviklingstillatelser. Hvorvidt en aktør innvilges utviklingstillatelser bygger på en skjønnsmessig, faglig vurdering, jf. ordlyden i

«kan» og retningslinjer for behandling av søknader om utviklingstillatelse utarbeidet av Nærings- og fiskeridepartementet 12. januar 2016 (i det videre omtalt som «retningslinjene»).

Det må følgelig vurderes om konseptet «Seafarm Pulse Guard» innebærer «*betydelig innovasjon*», jf. laksetildelingsforskriften § 23b.

Vilkåret om «*betydelig innovasjon*» må sees i sammenheng med § 23b andre ledd hvor det fremkommer at sentralt for vurderingen er at:

«Utviklingsarbeidet skal skille seg vesentlig fra tidligere kunnskap og teknologi på akvakulturområdet som er i alminnelig kommersiell bruk og kan ikke bare være en naturlig videreføring av det som er benyttet tidligere.»

Det følger av retningslinjene at ordningen omfatter store prosjekter hvor næringen på egen hånd ikke ønsker eller har mulighet til å ta risikoen. Videre ligger listen for å få tildelt utviklingstillatelse høyt.

Ved vurderingen av om konseptet «Seafarm Pulse Guard» oppfyller kriteriet om betydelig innovasjon må departementet vurdere den teknologiske løsningen basert på det som presenteres i søknaden, i tillegg til innsendt tilleggsinformasjon.

Departementet legger til grunn at utvikling av et strømgjerde for inaktivering av lakselus, som kan monteres rundt eksisterende oppdrettsanlegg, utgjør kjernen i det omsøkte konseptet. Strømgjerdet består av en grovmasket not (10x10 cm) som det er festet en rekke spesialkabler på, som sender strømpulser ut i vannet. Systemet består av de tre hoveddelene strømforsyning, fleksibel pulsgenerator og elektroder.

Departementet legger videre til grunn at det i dette konseptet utvikles forebyggende utstyr mot lakselus som kan monteres utenpå tradisjonelle oppdrettsanlegg. Konseptet innebærer således ikke utvikling en ny type produksjonsenhet eller oppdrettsanlegg.

Direktoratet skriver at det per i dag ikke eksisterer løsninger som det er direkte naturlig å sammenligne med, men nærliggende eksisterende teknologi som også virker preventivt og skal hindre lakselus i å komme inn i merden er luseskjørt av ulike typer og planktonduk. Klager sammenligner også med disse løsningene og argumenterer med at «Seafarm Pulse Guard» har klare fordeler sammenlignet med disse hva gjelder belastning på fortøyninger og utfordringer knyttet til oksygenivå i merdene.

«Seafarm Pulse Guard» representerer en ny preventiv løsning for å hindre lakselus i å komme inn i merden. På den annen side har konseptet tilnærmet samme funksjon som andre preventive løsninger som luseskjørt og planktonduk. Spørsmålet er om konseptet representerer en vesentlig forbedret løsning enn det som er i alminnelig kommersiell bruk på akvakulturområdet i dag.

Klager anfører at fordelene med konseptet bør holdes opp mot flere av de utfordringer som er kjent ved bruk av luseskjørt som:

- a) Økt belastning på fortøyninger, flytekrager og nøter
- b) Dårligere vannmiljø på grunn av grodde skjørt og vanskelig rengjøring
- c) Utfordringer med røkting av leppefisk
- d) Akselerert sykdomsutvikling
- e) Økt fare for oksygendropp ved større fisk
- f) Redusert effekt mot lakselus på grunn av strøm
- g) Redusert effekt mot lakselus på grunn av redusert dybde

Fiskeridirektoratet har vurdert alle disse elementene i sin klagebehandling. Direktoratet fant at «Seafarm Pulse Guard» vil kunne være et alternativ og ha forbedringer i forhold til eksisterende kommersielle luseskjørt, og at eventuelle forbedringer vil være knyttet til utfordringer man har hatt i forbindelse med fortøyning på merder med luseskjørt eller planktonduker, samt at oksygenering ikke vil være nødvendig. Direktoratets vurdering er imidlertid at:

«disse forbedringene ikke i seg selv, eller samlet, er tilstrekkelige til å kunne tilsi at det i denne saken dreier seg om betydelig innovasjon. Oppsummert inneholder ikke klagen etter Fiskeridirektoratets vurdering informasjon som tilsier at vilkåret om betydelig innovasjon er oppfylt.»

Departementet er uenig i direktoratets vurdering. SPG-konseptet representerer en helt ny type teknologi for å redusere utfordringene knyttet til lakselus. I likhet med luseskjørt er SPG et preventivt tiltak som vil kunne hindre påslag av lus i merden. Funksjonen til SPG er imidlertid annerledes enn for luseskjørt. Luseskjørt er et fysisk hinder, representert ved et svært finmasket nett, som ikke slipper luselarver inn eller ut av merden. SPG er ikke et fysisk hinder, men fungerer ved å inaktivere/drepe luselarver som passerer strømgjerdet. I likhet med direktoratet vurderer departementet at konseptet har en nyhetsverdi. Direktoratet vurderte forbedringene til å ikke være betydelige i forhold til allmenn kommersiell teknologi som begrenser lakselus å komme inn i merdene. Departementet vurderer at potensielle forbedringer knyttet til vannmiljø i merden og strømutsatte lokaliteter, samt at det per i dag ikke eksisterer løsninger som det er direkte naturlig å sammenligne med, innebærer at konseptet samlet sett utgjør betydelig innovasjon etter ordningen med utviklingstillatelser.

3 Vedtak

Departementet konkluderer med at kravet om "betydelig innovasjon" etter laksetildelingsforskriften § 23b første ledd er oppfylt. Departementet har imidlertid ikke tatt stilling til om øvrige vilkår er oppfylt i og med at dette ikke er vurdert av Fiskeridirektoratet i første instans.

Saken sendes derfor tilbake til Fiskeridirektoratet for videre behandling og med sikte på tildeling av én utviklingstillatelse.

Dette er ikke et bindende tilsagn. For at Fiskeridirektoratet skal treffe vedtak om tilsagn om én utviklingstillatelse, må også den videre behandlingen støtte opp under at en realisering av prosjektet vil være i henhold til vilkårene og intensjonen med ordningen med utviklingstillatelser. Herunder må det kunne fastsettes målkriterier i tråd med dette.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages jf. forvaltningsloven § 28.

Det settes som vilkår at mulig søksmål om vedtaket er gyldig eller krav om erstatning som følge av vedtaket, skal tas ut innen seks måneder fra det tidspunkt vedtaket kommer frem, jf. laksetildelingsforskriften § 28c.

Med hilsen

Martin H. Bryde
fung. ekspedisjonssjef

Silje Wangen Myklebust
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Fiskeridirektoratet